ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 1741
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 317
Ημερομ. Κατάθεσης: 23/11/2026

ΕΡΩΤΗΣΗ & ΑΚΕ

Αθήνα, 23/11/2026

Προς τους Υπουργούς: Εξωτερικών, Πολιτισμού

Θέμα: «Θέμα: 15 εκατομμύρια ευρώ για το τέμενος Βαγιαζήτ – Η χρηματοδότηση της βυζαντινής κληρονομιάς της Θράκης και η απουσία αντίστοιχης προστασίας των ορθόδοξων μνημείων στην Τουρκία»

Σύμφωνα με την ανακοίνωση του Υπουργείου Πολιτισμού της 20ής Νοεμβρίου 2026[1], ολοκληρώνεται η αποκατάσταση του οθωμανικού τεμένους Βαγιαζήτ στο Διδυμότειχο, με συνολικό προϋπολογισμό 15 εκατομμυρίων ευρώ, που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης και τον κρατικό προϋπολογισμό.

Η διάθεση ενός τόσο υψηλού ποσού για την αποκατάσταση ενός οθωμανικού μνημείου δημιουργεί εύλογα ερωτήματα για τις προτεραιότητες της κυβερνητικής πολιτικής, ιδίως όταν στην ίδια περιοχή κορυφαία μνημεία της βυζαντινής και ορθόδοξης κληρονομιάς εξακολουθούν να αναμένουν την ολοκληρωμένη αποκατάστασή τους.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Παναγίας Κοσμοσώτειρας στις Φέρες, ενός από τα σπουδαιότερα βυζαντινά μνημεία της Θράκης, για το οποίο, σύμφωνα με την ανακοίνωση του Υπουργείου Πολιτισμού της 6ης Νοεμβρίου 2026[2], εξακολουθούν να εκπονούνται μελέτες στατικής επάρκειας, γεωτεχνικής διερεύνησης και αποκατάστασης.

Ενώ, δηλαδή, για ένα οθωμανικό τέμενος έχει εξασφαλιστεί χρηματοδότηση 15 εκατομμυρίων ευρώ και το έργο βρίσκεται στο στάδιο της ολοκλήρωσης, για ένα εμβληματικό μνημείο της βυζαντινής ιστορίας της ίδιας περιοχής παραμένουν εκκρεμότητες στον σχεδιασμό της αποκατάστασής του.

Η προστασία κάθε ιστορικού μνημείου αποτελεί αυτονόητη υποχρέωση της ελληνικής Πολιτείας. Ωστόσο, η υποχρέωση αυτή συνοδεύεται από την ευθύνη να διαφυλάσσεται με ανάλογη φροντίδα η βυζαντινή και ορθόδοξη πολιτιστική

[1] https://www.culture.gov.gr/el/Information/SitePages/view.aspx?nID=5844
[2] https://www.culture.gov.gr/el/Information/SitePages/view.aspx?nID=5835

κληρονομιά, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της ιστορικής φυσιογνωμίας της Θράκης και της εθνικής μας ταυτότητας.

Το ζήτημα αποκτά ιδιαίτερη πολιτική και διπλωματική διάσταση από τη στάση της Τουρκίας απέναντι στα σημαντικότερα βυζαντινά μνημεία της Κωνσταντινούπολης. Η Αγία Σοφία και η Μονή της Χώρας έχουν μετατραπεί από μουσεία σε μουσουλμανικούς χώρους λατρείας, ενώ εξακολουθούν να διατυπώνονται ανησυχίες για την προστασία του ιστορικού και καλλιτεχνικού τους χαρακτήρα.

Η αντίθεση είναι εμφανής: η Ελλάδα διαθέτει 15 εκατομμύρια ευρώ για την αποκατάσταση ενός οθωμανικού τεμένους, ενώ η Τουρκία μεταβάλλει τη χρήση κορυφαίων μνημείων της βυζαντινής κληρονομιάς και η ελληνική κυβέρνηση οφείλει ακόμη να παρουσιάσει απτά αποτελέσματα των διπλωματικών της παρεμβάσεων.

Η Ελλάδα, με την έμπρακτη προστασία της οθωμανικής κληρονομιάς, διαθέτει ένα ισχυρό επιχείρημα για τη διεκδίκηση ανάλογου σεβασμού προς τα βυζαντινά και ορθόδοξα μνημεία στην τουρκική επικράτεια. Είναι αναγκαίο να καταστεί σαφές κατά πόσο το επιχείρημα αυτό αξιοποιείται συστηματικά στην ελληνική εξωτερική πολιτική.

Κατόπιν των ανωτέρω, ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

1. Με ποια κριτήρια εγκρίθηκε χρηματοδότηση ύψους 15 εκατομμυρίων ευρώ για την αποκατάσταση του τεμένους Βαγιαζήτ; Ποιο ποσό έχει ήδη εκταμιευθεί και ποιο είναι το συνολικό συμβατικό κόστος, συμπεριλαμβανομένων τυχόν συμπληρωματικών συμβάσεων και αναθεωρήσεων;
2. Ποια είναι η συνολική δημόσια χρηματοδότηση που έχει διατεθεί κατά την περίοδο 2019–2026 για την αποκατάσταση οθωμανικών τεμενών στη Θράκη και ποια για βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς ορθόδοξους ναούς και μονές; Πόσα έργα έχουν ολοκληρωθεί σε κάθε κατηγορία;
3. Για ποιους λόγους η αποκατάσταση της Παναγίας Κοσμοσώτειρας παραμένει στο στάδιο των μελετών; Ποιο είναι το συνολικό εκτιμώμενο κόστος των απαιτούμενων εργασιών, ποια χρηματοδότηση έχει εξασφαλιστεί και πότε προβλέπεται η έναρξη και ολοκλήρωσή τους;
4. Πόσα βυζαντινά και μεταβυζαντινά μνημεία της Θράκης χρήζουν σήμερα επείγουσας συντήρησης ή αποκατάστασης και για πόσα από αυτά υπάρχει εγκεκριμένη χρηματοδότηση;

5. Ποιες συγκεκριμένες διπλωματικές παρεμβάσεις έχουν πραγματοποιηθεί προς την Τουρκία, την UNESCO και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς για την προστασία της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας; Ποια ήταν η ανταπόκριση και ποια αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί;
6. Έχει θέσει η ελληνική κυβέρνηση στις διμερείς επαφές με την Τουρκία το ζήτημα της αμοιβαιότητας στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, επικαλούμενη τις σημαντικές δαπάνες της Ελλάδας για τη συντήρηση και ανάδειξη οθωμανικών μνημείων;
7. Προτίθεται το Υπουργείο Πολιτισμού να καταρτίσει και να δημοσιοποιήσει ολοκληρωμένο πρόγραμμα προστασίας και ανάδειξης της βυζαντινής και ορθόδοξης κληρονομιάς της Θράκης, με συγκεκριμένους προϋπολογισμούς, πηγές χρηματοδότησης και δεσμευτικά χρονοδιαγράμματα;

ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Παρακαλούνται οι αρμόδιοι Υπουργοί να καταθέσουν στη Βουλή, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, τα ακόλουθα έγγραφα:

1. **Τις αποφάσεις ένταξης και χρηματοδότησης** του έργου αποκατάστασης του τεμένους Βαγιαζήτ, με όλες τις τροποποιήσεις τους, από την έναρξη του έργου έως σήμερα.
2. **Τις συμβάσεις ανάθεσης και εκτέλεσης εργασιών** για την αποκατάσταση του τεμένους, συμπεριλαμβανομένων των συμπληρωματικών συμβάσεων, των εγκεκριμένων ανακεφαλαιωτικών πινάκων εργασιών και των αποφάσεων αναθεώρησης του προϋπολογισμού.
3. **Αναλυτικό οικονομικό απολογισμό του έργου**, με τις προβλεπόμενες και πραγματοποιηθείσες δαπάνες ανά κατηγορία εργασιών, τις πηγές χρηματοδότησης, τις πληρωμές που έχουν πραγματοποιηθεί και το υπόλοιπο των οικονομικών υποχρεώσεων.
4. **Τις τεχνικές εκθέσεις και τις εγκεκριμένες μελέτες** που τεκμηριώνουν το φυσικό αντικείμενο και το κόστος αποκατάστασης του τεμένους Βαγιαζήτ, καθώς και τις αποφάσεις έγκρισης τυχόν πρόσθετων εργασιών.
5. **Αναλυτικό πίνακα όλων των έργων αποκατάστασης οθωμανικών τεμενών στη Θράκη κατά την περίοδο 2019–2026**, με αναφορά στο μνημείο, τον

προϋπολογισμό, την πηγή χρηματοδότησης, το ποσό που έχει εκταμιευθεί και το στάδιο υλοποίησης.

6. **Αντίστοιχο αναλυτικό πίνακα για τα βυζαντινά και μεταβυζαντινά ορθόδοξα μνημεία της Θράκης** κατά την ίδια περίοδο, με τα ίδια ακριβώς οικονομικά και τεχνικά στοιχεία, ώστε να καταστεί δυνατή η ουσιαστική σύγκριση των χρηματοδοτήσεων.
7. **Τις εγκεκριμένες μελέτες, τις αποφάσεις χρηματοδότησης και το ισχύον χρονοδιάγραμμα** για την αποκατάσταση της Παναγίας Κοσμοσώτειρας στις Φέρες, καθώς και τις διαθέσιμες τεχνικές εκθέσεις για την κατάσταση διατήρησης του μνημείου.
8. **Τον κατάλογο των βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων της Θράκης** για τα οποία οι αρμόδιες υπηρεσίες έχουν διαπιστώσει ανάγκη επείγουσας αποκατάστασης, με αναφορά στις προβλεπόμενες παρεμβάσεις, στη διαθέσιμη χρηματοδότηση και στα σχετικά χρονοδιαγράμματα.
9. **Τα έγγραφα των επίσημων διπλωματικών παρεμβάσεων της Ελλάδας** προς την Τουρκία, την UNESCO και άλλους διεθνείς οργανισμούς, κατά την περίοδο 2020–2026, σχετικά με την αλλαγή χρήσης, τη συντήρηση, την προστασία και την προσβασιμότητα της Αγίας Σοφίας και της Μονής της Χώρας, καθώς και τις σχετικές απαντήσεις που έχουν ληφθεί, κατά το μέρος που δεν εμπίπτουν σε νόμιμους περιορισμούς δημοσιοποίησης.
10. **Τυχόν έγγραφα, πρακτικά ή επίσημες αναφορές** από διμερείς επαφές με την Τουρκία, στις οποίες τέθηκε ζήτημα αμοιβαίου σεβασμού και προστασίας της πολιτιστικής και θρησκευτικής κληρονομιάς, κατά το μέρος που επιτρέπεται η κατάθεσή τους.

Ο ερωτών και αιτών βουλευτής

Ρούντας Ναπ. Γεώργιος